

Všechny války povstávají
a vedou se jen a jedině pro peníze.

(Platón)

číslo 65

léto 2003

ročník XX

DOBŘÝ DEN!

Krajanský čtvrtletník v Kitcheneru, Waterloo a Guelphu

* * * * * Irák v troskách * * * * *

Martin Jelinowicz

První dojmy

Tak nám to jaro letos špatně začalo. Válkou Spojených států proti Iráku. Před očima se nám míhají obrazy zkázy a nezměrného utrpení. 12-letý Ali Ismael Abbas s pahýlky místo rukou a s těžkými popáleninami, hromady ssutin v nichž se přehrabují shrbené postavy, vyrabované museum v Bagdadu hostící kdysi jedinečné kulturní památky, plameny šlehající k nebesům, rozrušené davy konfrontující okupační moc a lesklé, rozesmáté, sebespokojené tváře strůjců válečného tažení. Cítíme sklíčenost, beznaděj, bezmocnost a zlobu. Náš vnitřní hlas praví neúnavně a neúprosně: *„Byl spáchán těžký zločin“*. Kde jsou soudci, kde je porota?

Dva tábory

Jako při mnoha jiných konfrontačních událostech v minulosti, vytvořily se i teď dva tábory. Jeden pro válku, který sám sebe označuje eufemisticky jako proamerický a druhý proti válce. Každá strana zdůvodňuje svou věc celou řadou formálních argumentů, které mohou, ale nemusejí být důvody skutečnými. Shrňme si uváděné důvody a zamysleme se na nimi.

Formální důvody proti válce.

Důvody, které uvádí protiválečný tábor najdeme například v prohlášení organizace *The Council of Canadians*, jsou následující (a-f):

(a) Válka je proti mezinárodnímu právu.

Odkazuje se na Článek 2 Charty Spojených národů, jež zakazuje použití války, vyjma případu bezprostředního ohrožení. Tato okolnost nebyla splněna.

(b) Mnoho nevinných lidí bude zabito nebo zmrzačeno. Světová zdravotnická organizace (WHO)

předvídala asi 100 tisíc přímých a 400 tisíc nepřímých obětí. (Pozn. Čísla zdají se být poněkud přehnaná.)

(c) V pozadí konfliktu je boj o ropná pole. Válka by byla dosud největší lup v historii imperiálních výbojů. Obsazením Iráku by Spojené státy získaly jednak přístup k neuvěřitelnému bohatství a zároveň ještě posílily svou dominantní roli ve světě.

(e) Válka je obrovským plýtváním peněz. Co všechno by se za válečné náklady mohlo pořídít! Na nic nejsou prostředky, všichni musí šetřit, a najednou se najde tolik peněz na válku!

(f) Válka nepřinese Iráku skutečnou demokracii. Skutečná demokracie musí vyrůst ze zdola a nemůže spočívat na bajonetch okupační správy.

Oficiální důvody pro válku.

Argumenty proválečného tábora, který sám sebe označuje přívlastkem *proamerický*, se neustále proměňovaly, stupňovaly a třibily. Napřed bylo třeba zbavit Irák zbraní hromadného ničení. Třeba říci, že k dnešnímu datu (květen 2003) se dosud žádné nenašly. Potom se začalo žádat, aby Irák odzbrojil, přičemž se na oplátku nic nezaručovalo. Hledaly se důkazy o spojení Iráku a Bin Ladena. A nakonec bylo předloženo vládci Iráku Saddamovi Husseinovi ultimatum: *„Nechceš-li podstoupit válku, prchni ze země!“* Na pravém okraji politické mosaiky ozývá se fanatický hlas vážené novinářky Ann Coulterové, jež vyzývá k obsazení všech arabských zemí, k fyzické likvidaci jejich vůdců a k násilnému obrácení obyvatelstva na křesťanství. Nápad jakoby vytažený z nacistických archivů. Křížové výpravy jakožto nejvyšší forma civilizace!

O preventivní válce.

Byla oprášena stará imperialistická doktrina tzv. preventivní války na jejíž použití si vyhrazuje výlučné právo jediná zbývající velmoc. Třeba poznamenat, že doktrina preventivního útoku je naprosto v rozporu s jakýmkoliv právním principem a lze jí ospravedlnit libovolné násilí. Touto teorií se hájili nacističtí generálové v Norimberku. Tvrdili, že kdyby nepřepadli Sovětský svaz, byli by bývali sami přepadeni. Kdybychom byli důslední v uplatňování preventivního útoku, mohli bychom například zdůvodnit přepadení malého dítěte s tím, že až vyroste, bude z něj nebezpečný zločinec, který nás určitě přepadne. Žádný právní princip nedovoluje na základě pouhé domněnky, zabít osobu za účelem záchrany života jiné osoby. Právo pouze uznává útok jakožto sebeobranu v případě naprosto prokazatelného úmyslu přepadení, nikoliv na základě pouhé domněnky. Preventivní doktrina má další háček. Co kdyby ji začali používat jiní? Dejme tomu, že by se jistý stát cítil ohrožen Spojenými státy a preventivně provedl útok? Podle logiky preventivní války by rakouský stát měl právo vybombardovat temelínskou jadernou stanici dříve nežli Češi vyvinou nukleární zbraň, jimiž by pravděpodobně zaútočili na Rakousko. Srovnávat Irák s nacistickým Německem je propagandistický nesmysl.

Protiválečné demonstrace

Velmi viditelnou reakcí byly vskutku masové celosvětové protiválečné demonstrace, jichž se účastnilo podle hrubého odhadu 10 miliónů osob. Pokud někoho zajímají detaily o protiválečném hnutí, najde je například na stránkách www.antiwar.com nebo na www.alternativeradio.org. Protiválečné demonstrace byly širokou koalici nejrůznějších organizací. Odborářů, ekologů, studentů, penzistů, umělců, lidí z *levého břehu* vůbec, církví, pacifistů a nejrůznějších národ-

nostních spolků. Konaly se i demonstrace pro válku, které byly ale nesrovnatelně menší. Proválečná demonstrace před torontskou radnicí byla dílem *National Citizens Organization*. Hromadné protesty jsou jakousi praktickou politickou laboratoří na osvětlení skutečného významu některých pojmů a na skutečné fungování systému. Uvedme si pro názornost několik příkladů.

(a) Co je světová veřejnost? Kdo představuje stát? Sejde-li se, dejme tomu, Tony Blair a Aznar máme před sebou světovou veřejnost. Naproti tomu milióny protestujících Britů, Španělů, Řeků, Italů, Němců, Francouzů, Američanů, Kanadčanů, Indonésanů, Australanů, atd. nejsou světová veřejnost. Pozoruhodné výroky typu: *„Španělé jsou proti válce, ale Španělsko je pro válku“*, volají po vysvětlení, kdo tedy představuje Španělsko. Vracíme se do dob, kdy stát představovaly stavy neboli šlechta. Tábor proamerický by měl vysvětlit, kdo se počítá za Ameriku a kdo nikoliv vzhledem k obrovským protiválečným protestům v samotných Spojených státech. Kdo je ta pravá Amerika? Lidé, kteří protestovali proti rozhodnutí ministerského předsedy J. Chretien se nevystavují nebezpečí, že budou označeni protikanadskou nálepkou. Naproti tomu postavit se proti G. Bushovi je protiamerický čin.

(b) Existence dvojí vlády. Vlády permanentní-nevolené a přechodné neboli volené. O tomto zjevu jsme už mluvili minule a nebudeme věc znovu rozvádět. Z masových demonstrací je naprosto zřejmé, že permanentní vlády mohou naprosto bezpečně pominout názor většiny na rozdíl od vlád volených. Ani milióny demonstrujících v tzv. demokraciích válce nezabránily. Přesto je nutné připsat na vrub mírovému hnutí jisté úspěchy, které se obrazily v postojích mnoha vlád. Například byla odvolána návštěva G. Bushe do Ottawy plánovaná na 5. květen 2003. Můžeme spekulovat, že odmítavý postoj kanadské vlády k válce byl částečně podmíněn mírovým hnutím.

Důvody formální a zdánlivé versus důvody skryté neboli skutečné

Položme si otázku, podle čeho se jednotlivec rozhodne, na kterou stranu pomyslné barikády se postaví. Skutečné důvody je třeba hledat, podle mého soudu, v nevyslovených předpokladech, jež jsou zabudovány do našeho vědomí a které nelze vyvrátit logickými, morálními nebo citovými důvody. Kdybychom se pokusili sestavit seznam možných nevyslovených předpokladů, které podmiňují vstup do tábora proválečného, dospěli bychom asi k následujícím bodům, jejichž pořadí je naprosto náhodné a bezpředmětné. A určitě to není vyčerpávající seznam. Lidská mysl je plna nepochopitelných zákrutů!

Skutečné důvody proválečných postojů

(a) Konspirace zájmů.

Lidé nějakým způsobem privilegovaní cítí, že nejspolehlivějším zaručitelem systému soukromých privilegií jsou Spojené státy. Staví se tedy za svého nejvyššího ochránce, s nímž spojili svůj osud.

(b) Skrytý rasismus

Někteří z nás mají upřímnou radost z toho, že *hnědí dostávají přes držku*. K této skupině mají velmi blízko lidé z tak zvaného proisraelského tábora, ačkoliv ti by měli spíše usilovat o rozumný kompromis a nikoliv neustále roztáčet kola konfliktu.

(c) Předpoklad nadřazenosti

Je zde podoba s vírou v nadčlověka, jenž má na základě své vyjimečnosti právo dobývat a ovládat svět; i když nadřazenost se v případě amerického impéria neodvozuje od rasy, ale od údajně nej-

DOBŘÝ DEN!

vyspělejšího politického a hospodářského modelu. Nadřazenost a právo na ovládání cizích zemí se v historii zdůvodlovalo všelijak. Teorií o panské rase, o břemenu bílého muže a civilizačním poslání impéria, o povinnosti šířit demokracii atp. Doktrina označovaná v americké literatuře jako *Manifest Destiny* ospravedlňovala vyhlazovací války proti domorodému obyvatelstvu. Pocit nadřazenosti není nutně výrazem arogance a zlé vůle. Často vyplývá z úplné neznalosti světa a z upřímného přesvědčení, že americká okupace přináší divochům dary civilizace. Mohu uvést osobní příklad. Někdy v sedmdesátém roce se mě jeden Kanadčan zeptal, zdali v Československu také mají ledničky. Byl překvapen, že i v tak exotických končinách je toto zařízení všeobecně používané. V démonizaci Iráku a Saddama Husseina se úplně pominula hospodářská politika této země. Až do vyhlášení sankcí v roce 1991 byl Irák prosperující zemí. Existovala střední vrstva, veřejné školství a zdravotnictví. Irák měl velký vědecký potenciál a zaměstnával milióny zahraničních dělníků. Například z Egypta a Indie.

(d) Citová pouta

Někoho třeba zaujala jazzová hudba nebo nějaký jiný projev americké civilizace a odvozuje politické sympatie od estetického citění. Podobně jako některé estéty přivedly do tábora přívrženců staré Habsburské monarchie krása a kouzlo Straussových valčíků.

(e) Klubovní přívrženci, fangličkáři a vykřikovatelé hesel

Zde se setkáváme se zjevem velmi podobným jaký nacházíme u přívrženců sportovních klubů. Klubovní fanda má radost, že jeho *domácí družstvo* vyhrává; i když se jedná v tomto případě o dobovačnou válku a nikoliv o sportovní utkání.

(f) Lokajské povahy, lidé bázlívi jakož i vypočítaví oportunisté

Filosofický obzor těchto povah vymezuje heslo: *„Koho chleba jíš, toho píseň zpívej!“* Nemusejí být ani nutně přesvědčeny o správnosti věci; jsou si dobře vědomy, kde je pravá síla, s kterou se nechťejí dostat do konfrontace. Debata s těmito lidmi je úplně zbytečná.

(g) Strach ze ztráty iluzí

Pro jistou část lidí je těžko přijatelná myšlenka, že vládnoucí věrchuška je smečkou cynických oportunistů a gangsterů ve smokingu. Je zde obava, že by přiznání skutečného stavu přímo vedlo do tábora rebelů a tím i ke ztrátě společenského postavení. Je tedy rozumné neníčit si iluze.

Skutečné zdroje protiválečných nálad

Podobně bychom mohli uvést skryté důvody, které vedly jedince na druhou stranu barikády, tj. proti válce.

(a) Protikapitalistický sentiment

Je takřka pravidlem, že proti válce jsou lidé stojící na levém břehu. Je to pochopitelné. Považují-li korporativní kapitalismus za zlo, pak nemohou souhlasit s jeho rozšiřováním.

(b) Pocit ohrožení a odmítnutí imperiální arogance

To byl asi důvod, který vedl prezidenta Václava Klause, jehož nikdo nemůže nařknout z levicových sklonů, k odmítavému postoji k válce. *„Sesadili Husseina, mohou sesadit i mne“*, uvažoval asi Václav Klaus. A má v tomto bodě pravdu. Samozřejmě, že většina muslimského světa nemůže americký útok schvalovat. Tvrdit, že se jednalo o osvobozovací akci je naroveň tvrzení, že jsme se vloupali do cizího domu s úmyslem zlepšit vybavení bytu. Něčemu tak naivnímu mohou už věřit jen profesori politických věd...

Končíme tento, jistěže ne úplný výčet, z něhož plyne mnohé ponaučení. Například to, že lidské rozhodování nelze vysvětlit jedním jediným motivem a dále, že účinná propagandistická práce musí apelovat na nevyslovené předpoklady a ne nutně na to, co lidé uvádějí jako důvody. Samozřejmě, že nastávají i případy, kdy lidé jednají pod vlivem morálních impulsů a proti svým materiálním zájmům. A to v dobrém i ve zlém smyslu

Válka a propaganda

Tyto dva zjevy jsou nerozlučně spjaty. Jedním z mohutných nástrojů propagandy, je **použití neúplné pravdy**. Počítá se, že většina lidí nemá ani čas ani chuť štourat se v detailech a bere věci, tak jak se předkládají. Například je pravda, že Saddam Hussein obsadil v roce 1990 Kuvajt. Už se ale neříká, že si k tomuto kroku vyžádal v létě 1989 souhlas tehdejší americké vyslankyně v Iráku April Gillespie. Dostalo se mu prý trojnásobného ujištění. To mění situaci. Dalším příkladem manipulace s pravdou je použití jazyka. Věty typu: ‚*Bomby začaly padat*‘, nebo ‚*Napětí se nebezpečně stupňuje*‘, jsou konstruovány zaměrně s vynechaným podmětem, jako kdyby se jednalo o přírodní katastrofu bez lidského viníka a nikoliv o promyšlený politický čin. Zajímavá byla historická fotografie padající sochy Saddama Husseina, okolo níž se měly shromáždit jásající davy. Místo davů jsme viděli možná několik desítek novinářů. Mnoho účastníků začalo padlou sochu rozbíjet kladivy. Naskytá se otázka? Jak to, že tolik lidí mělo připravené kladivo? Chodí se snad po Bagdadu s kladivem v náprsní kapse? Jeden z rozbíječů byl prý rozpoznán jako člen ochranky Chalabiho. Někteří komentátoři z krajanských řad vytahují v těžkých časech, ve snaze ospravedlnit neospravedlitelné, ze své ideologické zbrojnice tři osvědčená schemata:

(a) Protestují-li mladí, jsou to zelenáči, kteří naletěli zkušeným demagogům

(b) Protestují-li staří, je to důkaz pozůstatků totalitního myšlení a

(c) Nesprávně protestující jsou hlupáčci, jimž chybí životní zkušenosti a moudrost, kterou by mohli načerpat čtením krajanských plátků.

Kapitola závěrečná

(a) Poučení

Irácká tragedie je důsledkem neexistence vyvažující síly v mezinárodních vztazích. Události posledních dnů znovu prověřily několik odvěkých principů.

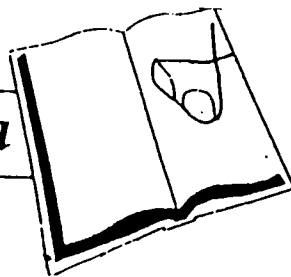
1. Skutečným zločinem je pouze útok na mocnou stranu. Na bezmocné lidi, státy a národy lze útočit beztrestně.

2. Žádné impérium netoleruje, pokud tomu může zabránit, samostatný vývoj; tedy něco o co se Saddam Hussein pokoušel. Je pravda, že se dopustil, mnohých krutostí. Ty ale nejsou skutečným předmětem sporu. Spor s impériem vzniká bez ohledu na to, zda se samostatný vývoj provádí pod hlavičkou socialismu, komunismu nebo nějaké jiné ideologie.

(b) Co můžeme očekávat?

Iráku je vyměřen koloniální vývoj. To znamená, že zemi nebude dovoleno rozvinout vlastní průmyslovou základnu, technologii a kulturu. Dříve nebo později požádá Irák o půjčku u *World Bank*, jež bude podmíněna provedením tzv. strukturálních opatření, což znamená privatizaci přírodního bohatství a služeb, vysokou nezaměstnanost, odbourání veškerých sociálních jistot a vznik bohaté elity. Většinu obyvatelstva čeká krušný úděl žebráků.

Naše Kronika

Na torontském zasedání 55. kongresu ČSSK ve dnech 24. a 25. května (mája) t.r. byl (staro)novým předsedou aklaamací zvolen pan Miloš Suchma. Odstupujícímu předsedovi panu Josefu Čermákovi vyslovujeme uznání a dík za jeho práci a jeho nástupci přejeme hodně zdarů v novém volebním období.

Na 55. kongresu v Torontě se objevila v prodeji publikace, kterou nelze přejít mlčením. Napsal ji (kdo jiný?) Josef Čermák a jmenuje se It all started with Prince Rupert s podtitulem The story of Czechs and Slovaks in Canada. Kniha, velmi vkusně řešená, na křídlovém papíře o více než 350 stránkách, plná fotografií, vyšla v luhačovickém nakladatelství Ateliér. I kdyby Josef Čermák nikdy nic pro naši komunitu v Kanadě neudělal, touto knihou si postavil pomník, protože představil světu (kniha je psána anglicky) a do budoucna zmapoval, celou bohatou historii Čechů a Slováků, kterým byla kanadská země sudičkami určená jako druhý domov. Knihu povyšuje ještě skutečnost, že je napsána s přihlédnutím k našim národním dějinám a kultuře, takže i čtenáři bez nejmenších znalostí o naší zemi jsou okamžitě dostatečně informováni. Nejvíce na knížce obdivuji právě její chytré rozvržení do jednotlivých částí. Vytknout se dá snad jen to, že korektor propustil některé nepřesné informace a omyly, kterým jistě šlo předejít. Ale v té zázračné rychlosti s jakou kniha vyšla, nešlo očekávat, že by tiskařský šotek byl úplně bez práce. Důležité je, že pro celkový charakter a poslání publikace, to není zas tak rozhodující.

7.června (júna) se v kitchenerské knihovně uskutečnilo přátelské setkání s velvyslancem ČR v Kanadě panem Ing. Vladimírem Kotzým a jeho paní. Zcela zaplněná místnost zájemci o toto setkání byla svědkem zajímavého odpoledne. Náš host se projevil v nejlepším světle a jako skutečný profesionál. Pokud nemohl na některý z dotazů na místě odpovědět, poznamenal si otázku a odpověď přišla za pár dní poštou. Rovněž paní Kotzýová se projevila jako vtipná vypravěčka z pozice ženy diplomata. Bylo to milé a užitečné setkání.

 BYT K PRONAJMUTÍ - 2 ložnice, 2 koupelny, přízemí. Collingwood, Cranbery Resort. Od podzimu do léta. V zimě jen všední dny. Volejte (519) 884-1107 - M. Vejvodová.

Ve dnech 23.-27. června (júna) se uskuteční v Torontě XI. župní sokolský slet. Skatby cvičení se začnou nacvičovat koncem října (oktobra) 2003. Zájemci a příznivci Sokola volejte (519) 884-9185 Janu Otrubovou, nebo v Torontě (905) 884-9828 A. Janoušovou.

8.září (septembra) zahajujeme opět Filmové pondělky, na které vás co nejsrdečněji zveme. Začátky představení jsou přesně v 18.30, protože ve 21.00 hodin se kitchenerská knihovna, kde se představení konají, zavírá. Program do konce roku je následující: 8.IX. Rebelové, 6.X. Divoké včely, 3. XI. Ještě větší blbec než jsme čekali, 1.XII. Uctívá poklona pane Khon. V příštím čísle DD oznámíme program na jaro.

Čtvrtletník Dobrý den vychází z dobré vůle svých čtenářů, kteří jeho vydávání hradí svými dobrovolnými příspěvky. Vychází v počtu 350 výtisků a výbor kitchenerské odbočky ČSSK jej zasílá zdarma všem Čechům a Slovákům, u kterých má potvrzený zájem. Pokud si nepřejete DD dostávat, sdělte nám to, ušetříte nám zbytečná vydání! Rovněž nám prosím sdělte změnu adresy! Uvítáme Vaše dopisy, články, zkušenosti, názory a kritiku., které posíláte editorovi na adresu v tiráži nebo faxujte na číslo (519) 576-2149. Do uzávěrky tohoto čísla, která byla 6. srpna (augusta) nám poslali dary na tiskový fond následující čtenáři, kterým patří náš srdečný dík:

J. Raková 200.-, V.F. Balnar 100.-, V. Hudcová, O. Bendl (Brno), T.a J. Horký, J. Šupčík, V. Táborský, nejmenovaný, manž. Škárečtí všichni 30.- M. Hanzlíková, L. Melichar, manž. Lukšičkovi, V. Vyhnal (Walkerton) a A. a J. Kosovi - všichni 25.-, F. Haering, M. a E. Černý, J. Barica, M. Stránský, Z. Kraibichová, E.a M. Engel, I. Švarc, B. a P. Suda, I. Tůma, A. Smukler, manž. Hnulkovi, F. Havlík, F. Hurník, H. a K. Varády, J. Novák, manž. Reinišovi, K. Pospíšil, manž. Rousovi (Moorfield), E. Kuhnová, M. Trojanová a D. Hanousek-všichni 20.-, M. Jellnková a L. Šandová obě 15.- O. Mračnová, J. Šoustek, J. Jedlíková, manž. Branišovi, E. Kratochvílová, V. a D. Pavličik, M. Buryánková, J.a M. Marečkoví, D. Fišlová, J.a A. Kosovi, R. Stangl, R. Sudek (Hamilton), J. Šindelář, nejmenovaný, V. Václavková, manž. Ptákoví, V. Cícha (Vancouver), manž. Lomičovi a P. Piňosová - všichni 10.-, manž. Hostovi, manž. Klvaňovi (Quebec) E. Holomková a V. Nohelová - všichni 5.- \$.

Výstava inuitského umění v Praze

Přednáška o pražské architektuře v průběhu věků

Reditelka McDonald Stewart Art Centre v Guelphu, Judith Nasby vystavovala v Praze současné inuitské umění v měsících březnu a dubnu. Výstava byla instalovaná v Náprstkově muzeu a byla tak úspěšná, že byla prodloužena o několik týdnů. Paní Nasby strávila všechen svůj volný čas chozením po Praze, kterou velice obdivuje a považuje za nejkrásnější město, jaké kdy viděla. Sama se zajímá o architekturu a tak při toulkách Prahou se svým manželem, nedala fotoaparát z ruky.

27. května jsme pak zažili v guelphské galerii její přednášku s více než 100 diapositivy, o pražské architektuře. Judy Nasby rovněž demonstrovala historické znalosti a tak posluchači byli ohromeni nejen krásou Prahy, ale i znalostmi a zájmem přednášející.

Výbor odbočky ČSSK v K-W-G připravuje reprízu tohoto ojedinělého pořadu na jaro příštího roku. Máme se na co těšit!

Eva Kratochvilová

Tip na výlet

Při jedné z našich prázdninových cest jsme s manželem navštívili město Winston - Salem v Severní Karolině. Naším cílem byl Bethabara Park - první Moravská usedlost v Severní Karolině, založená roku 1753 členy Jednoty bratrské, známé zde a jinde ve světě, jako Moravian Church. Nemohla jsem skrýt své nadšení, když jsem v místním muzeu uviděla Brožíkův obraz, známý z učebnic dějepisu pro základní školy, představující Mistra Jana Husa před Concilem kostnickým v roce 1415. Na vystavené mapě s nápisem Moravians Worldwide jsme s úžasem sledovali, kam všude se dostali a kde všude působili představitelé Moravian Church jako misionáři. Nejen v Evropě, Severní, Střední a Jižní Americe, ale i v Austrálii a Africe šířili učení první protestantské církve na světě.

Málo nás učilo o Jednotě bratrské, jež dala základ Moravian Church. Snad jen to, že po nástupu Habsburků na český trůn, byla církev zakázána a pronásledována, a její příslušníci museli opustit zemi.

Podrobnou historii Moravské církve se dozvíme z knížky " Through Five Hundred Years " jejímž autorem je v kanadské Albertě narozený Allen W. Schattechneider. Studoval dějiny této církve na několika univerzitách v U.S.A. a v roce 1961 byl jmenován jejím biskupem. Vybavení podrobnými fakty o Moravské církvi pak můžeme objasnit či doplnit původ církve. Už v Severní Karolině jsme se setkali s názorem, že to byli Němci. Je pravda, že Saský šlechtic, drážďanský rodák hrabě Zinzendorf nabídl exulantům z Moravy útočiště a všemožně jim pomáhal. Utečencům nabídl půdu, kde si začali stavět své příbytky na místě zvaném Herrnhut. Bylo to opět na popud hraběte Zinzendorfa, že členové Moravian Church se rozhodli opustit příjemný život v usedlosti Herrnhut a věrni své křesťanské víře odešli do vzdálených a často nebezpečných míst.

Další velkou usedlostí, kterou založili členové Moravské církve v U.S.A. je městečko

Bethlehem v Pensylvánii, které jsme taktéž navštívili. Museli jsme se vyfotografovat před tabulí, která oznamovala, že stojíme na půdě Moravian College of Music and Art, založené roku 1742.

Poslové Moravian Church se usadili rovněž v Kanadě. Hrabě Zinzendorf podepsal s indiánskými představiteli Six Nations mírovou smlouvu, která umožňovala moravským misionářům činnost na iroquois území. V roce 1792 byla založena usedlost Fairfield na řece Thames v jižním Ontáriu. Na některých mapách dodnes v těch místech, můžete nalézt důvěrný název Moravian Town.

Tímto bych chtěla dát čtenářům, zajímalci se o kanadské, ale i o české dějiny tip na výlet do Fairfield, který je z Kitcheneru lehkou dostupný. Muzeum je třeba hledat na Hwy 2 mezi Bothwell a Thamesville (mezi Londonem a Chathamem). Podle brožury z roku 2000, kdy jsme tam naposledy byli, telefonní číslo je (519) 692-4397. Uvítá vás tam mimo jiné obraz Jana Amose Komenského a dýchne na Vás kus českých dějin...

S přáním hezkých a objevných zážitků

Dagmar Fišlová.

Zážitky z Chile

Jiří Bubeník

Po dvou dnech aklimatizace jsme se vydali nahoru do "pořádných" hor. Cestou jsme každých pár kilometrů míjeli malé oltáře postavené na kraji silnice. Některé byly jen velice jednoduché, z několika kamenů a ozdobným křížkem, ne více než půl metru vysoké. Ty největší byly přes dva metry vysoké se skleněnými okny za nimiž byly uschlé květiny, sošky svatých, oblečky pro děti a také transparenty místních fotbalových klubů. Na rozdíl od křížků postavených na silnicích v místech smrtelných nehod, jsou tyto oltáře věnované různým patronům a mají přinést štěstí těm co je postavili. Během několika hodin jsme se autem dostali do výše 3000 m nad mořem, kde se vypráhla krajina na troud začíná měnit. Začíná se objevovat tráva, keřky a malé potůčky vroubené mechem. Největším překvapením bylo velké množství zvlírat podobných lamám. Tato zvlírata, která se nazývají vicuna, jsou příbuzná velbloudům. Každých pár kilometrů jsme potkávali stáda 20 - 30 zvlírat vedená nejvilnějším samcem. Protože oblast je přírodní rezervací, vicuna nemá velký strach z lidí a často se přibližují jen na několik desítek metrů. Další zajímavá zvlírata jsou viscachas. Jsou to tvorové velikosti zajíce, kteří však pohybem, kulatými ušima a dlouhým ocasem s oháňkou na konci spíše připomínají obří myši. Z ptáků se nám nejvíce líbili plameňáci, kteří mají sice hnědou barvu, ale jinak připomínají růžové plameňáky Afriky. Po dalších několika hodinách jsme dojeli do městečka Putre, které leží 3000 m nad mořem a po noclehu v hotelu "Vicuna" jsme pokračovali v cestě autem až na horský průsmyk ležícím nad jezerem Lago Chungara. Průsmyk je téměř 4000 m vysoko. V těchto výškách je velkým problémem nedostatek kyslíku, na který jsme nebyli vybaveni. Postižený byl nejen motor našeho autíčka, kde plynový pedál sešlápnutý až na podlahu nepřinutil vůz jet rychleji než 60 km za hodinu, ale zejména naše plíce, svaly srdce i mozek. I přes zrychlené a hluboké dýchání, náš puls v klidu brzy ráno, ještě v posteli, přesahoval 100 tepů za minutu. Prudké bolení hlavy, které nás budilo celou noc se nedalo zažehnat aspirinem. Z auta jsme moc často nevystupovali, nejen kvůli nedostatku kyslíku ale také kvůli zimě. Přesto, že byl konec

DOBŘÍ DEN!

února (což odpovídá srpnu na severní polokouli), teplota vzduchu byla jen pár stupňů nad nulou, bylo pod mrakem a nechyběly ani sněhové přehánky. Ve vysokých polohách se člověk musí nutit hodně pít, protože rychlým dýcháním se ztrácí velké množství tekutin. Přes všechny tělesné potíže a problémy jsme byli nadšeni nádherným pohledem z masivních hřebenů hor a fotografovali a filmovali jsme nejvyšší vrcholky andských hor, dosahujících až 6500 m nad mořem. Snad až doma jsme mohli v klidu znovu prožít všechny zážitky našeho putování po Chile. Tato země má fantasticky rozmanitou krajinu, od ledovců a fjordů na dálném jihu, přes zelená údolí plná ovocí, skotu a koní v okolí Osorna, přes teplá údolí mezi dvěma horukými masivy (Cordillera de los Costas a Cordilleras de los Andes), odkud pochází většina zimního ovoce dováženého i do Kanady a také kvalitní chilské víno. V severní části země leží největší světová ložiska mědi, niklu, stříbra a jiných kovů, do kterých Kanada mohutně investovala během posledních dvaceti let. Nejsevernější část Chile je většinou poušť, s ojedinělými oázami mezi vyprahlým pláskem. Jednu takovou oázu, zvanou Pica jsme navštívili na zpáteční cestě z Aricy do Iquique. Tato oáza je asi jeden kilometr v průměru a její podzemní prameny zásobují kořeny palm, pomerančů, datlí, fiků a grapefruitů.

Po cestě do vysokých hor jsme zůstali dva dny v Arice, kde jsme se náležitě zotavili. Parkovali jsme před velkým nákupním střediskem, kde nás místní hlídač živou gestikulací přesvědčoval, abychom ve voze nenechávali sluneční brýle, nebo někdo může rozbit okno aby je ukradl. Parkovat se prý vyplácí jen na hlídaném parkovišti, jinak prý hrozí, že nám ukradnou všechna čtyři kola. Zdá se, že moderní "civilizace" se šíří tempem nebývalým. Naše cestování po Chile bylo velkým zážitkem mého třetího sabbaticalu a věřím, že se sem, zejména do nejnižší části země, kterou jsme už nestačili navštívit, ještě jednou podíváme.

Konec

satellite 1-416

Čtrnáctideník, který informuje nejen
o událostech v Kanadě,
ale i v České republice a na Slovensku.

(416) 530-4222

www.satellite1-416.com

P.O.Box 176, Station "E", Toronto, ON, M6H 4E2

NOVÝ DOMOV

Informace z domova, pohledy z exilu,
zajímavosti pro všechny, nejen v Kanadě!

450 Scarborough Golf Club Rd.,

Toronto, Ontario M1G 1H1

Tel: (416) 439-9557

FAX: (416) 439-6473

Metro Restaurant

Iva Rouš

164 Victoria St. North
Kitchener, Ontario
N2H 5C6

(519) 578-9189

První loď... (z letopisů tramských)

V době, kdy trampové již dávno vlastnili různá plavidla, převážně nafukovací čluny s motorem, jsem se rozhodl také něco opatřit. Sehnal jsem 16 feet(ovou) cedrovou kánoi. Nebyla nejdražší a taky podle toho vypadala. Měl jsem to k vodě coby dup, tak jsme ji s kamarádem Randym jeli vyzkoušet. Pro jistotu nedaleko od břehu. Tekla, pravda, ale jenom malinko!

Bližil se weekend a tramská parta se chystala na ostrůvek v Georgian Bay. Zavolał jsem Pepíkovi Loužeckému zvanému Zvíře. Tahle jeho přezdívka vznikla následovně. Když bydlel společně s Janeckým, tak ten mu nechával na stole vzkazy asi tohoto stylu: " kdo zase propálil stůl? " "kde mám jednu botu? " "jak chceš vysvětlit zničené koberec "? " Ty zvíře, kdy zemřeš "? A tak podobně. Pepík pravil, že pojede rád a já jsem ho nabádal, ať přijede brzo, neboť z Collingwoodu, kde jsem v té době bydlel, je to ještě dvě hodiny na marinu. Pepík sice slíbil, ale nespínil. Randy se nabídl, že mi půjčel malý loďní motor a také ho hned přivezl. Byl jsem rád, že nebudeme muset celou cestu pádlovat a že pojedeme jako PÁNI. Zbývalo ještě vyřešit, jak tu věc zavěsit. Kdysi dávno se v NDR vyráběl pomocný motůrek Tumler a ten se nějak zavěsil, že šel poprdávající podél kanoe. Další možnost jak uhánět je mít kánoi s uzavřenou záďí a tam motorek jednoduše zavěsit, což mluval Honza Havlík. Výrobek z NDR jsem neměl a useklou záďí taky ne.(I když od toho nebylo daleko). Ale šikovnej člověk si poradí. Přes kánoi jsem svěrkama připevnil dvě do písmene L zbitá prkna. Na to se zahákne motor a je vymalováno. Levné, jednoduché a účelné.

Přípravy byly skončeny a Zvíře pořád nikde. Zkouším ho volat do Kitcheneru co je, ale nikdo to nebere! Další člen výpravy (což byl výstižnější výraz jak se později ukázalo, nežli pohodový vandr) byl pan Tumáš. Chlupatý psisko, velikosti středně velkého medvěda. Povídám mu - " Tumášku to jsi rád, že pojedíš na ostrůvek, víd? Tam je krásná příroda, zkrátka pohádka! " Měl jsem pocit, že samou slastí přivírá oči, ale pak se ukázalo, že dřímá.

Konečně se Pepík ukázal. To už bylo pozdní odpoledne. " No prosím tě, kde jsi? " On na to: "dyk sem tu , dáme si ještě pivko, nakládáme a jedem, jedem ! " Konečně jsme byli na Hwy 69 North. Tam se odbočí na 12 Mile Bay road. Nikdy jsem to přesně neměřil, ale je to zhruba záležitost dvou piv. Skoro na konci se cesta rozděluje do Y. Napravo je placená marina, ale tu jsme zásadně ignorovali a vlevo se po několika kilometrech narazí na druhou

(a jak říkávala jistá Vendulka - gavrmentální) marínu a ta se neplatí. Byli jsme u cíle. Ta marína je vlastně akorát dok se špatnou rampou pro menší lodě. Dlužno podotknout, že už byl soumrak. Během nakládání jsem se znovu ptal Pepíka, jestli opravdu zná cestu na portage. Odpověď zněla - " jasně! Jako svoje boty! " Naložili jsme na dno opatrně krabice s pivem, kanystř s benzínem a cooler. Pak bály se spacáky, na kterých se uvelebil pan Tumáš. Pepík - navigátor a lodivod v jedné osobě se usadil dopředu a já - kormidelník dozadu. Odpíchlí jsme se od doku a první malér na sebe nenechal dlouho čekat. Když se mi po dlouhém trháni z s šňůru podařilo nastartovat, tak jsem zjistil několik závažných okolností. Jednak ten obstarožní šlehač dělal strašný rámus, čmudil, prskal a chcípal. Ale daleko horší bylo, že s tím nešlo zatáčet. Teda šlo, ale buď rovně anebo do prava. Na levo vadil motor. Za chodu jsem svorky trochu poupravil. Teď už to trochu zatáčelo, ale vrtule co chvíli trkla do boku lodi. Ale jeli jsme.

12 Mile Bay (čili dvanáctimilová zátoka) se vlévá do otevřeného Georgian Bay a to se na kánoi jet nedá. Ale na štěstí, zhruba v polovině, se dá mezi různými ostrůvky doplout až na Boys Scout camp, za kterým už je portage. Což znamená, že se všechno musí přenést asi padesát metrů a pak už bude vytoužený cíl za rohem.

Ale jedem dál! Přetížená kánoe byla jen pár palců od vodní hladiny. Jeli jsme pomalu podél břehu. Osmahlí chlapci, mající na hlavách čepičky s kotvičkami se proháněli po zátoce na lodích velikostí menších parníků a dá se snadno předpokládat jaké to způsobovalo vlny. My jsme na ně zoufale mávali aby zpomalili. Leč ti s kotvičkama si to zřejmě vykládali jinak a vesele nám mávali zpátky. Pomalu, ale JISTĚ jsme se začali potápět. Velice opatrně jsme přirazili ke břehu a začali všechno vykládat. Z první promočené krabice začaly padat lahve piva na skálu jako křapky. Další už jsme nosili jemňounce, asi jako když se nese miminko. Na dně lodi byl vylitý benzín ze špatně uzavřené plechovky a v tom plaval chleba. Dali jsme si jedno vychlazené a otočením kánoe dnem vzhůru jsme vylili všechnu vodu. Tumáš se zatím těšil tím, že z otevřeného cooleru sežral všechny buřty. Za to jsem mu dal delší řeč o tom, že se kamarádi mají spravedlivě dělit mezi sebou. On poslouchal, ale z jeho výrazu se dalo vytušit: " není nad moudrá slova, ale buřty byly dobrý! " Poté došlo opět k nakládání - a pokračujem dál.

Dostali jsme se mezi ostrůvky a tam už byla hladina klidná a Pepík - lodivod v jedné ruce pívko, druhou ukazoval do leva, do prava a tak různě. V duchu jsem ho obdivoval, jak to v té skoro tmě zná. Opět měnil směr. Ten můj " vynález " fungoval tak, že jsem tu prskající věc držel dílem v rukách a taktó jsme manévrovali. Zarážející by nebylo to, že jsme projeli okolo ostrůvku, kde nebylo nic jiného než dvě srostlé břízky, ale to, že jsme okolo něho už několikrát propluli. Toho prskolinka jsem definitivně vypnul a v nastálém tichu vyhrkl veleotázku: " tak Pepíku VÍŠ a nebo NEVÍŠ?? " Odpověď zněla - " NEVÍM ". Hm, tak to je prima. Dali jsme si pivo, pak ještě jedno a začali pádlovat jako Jeniček s Mařenkou za světýlkem. Po chvíli jsme dorazili k chatě. Tumáš se začal vrtět, čímž kánoi povážlivě rozkýval. Zřejmě myslel, že to utrpení skončí. Ale mýlil se. Volali jsme:

" ahoy! Jupii!, halali! " Doufali jsme, že nám někdo poradí jak se dostat na portage. Po delší době se objevily dvě baby. Svitili si na nás baterkou a nejen že nám neporadily, ale dokonce na nás vykřikovaly neslušná slova asi v tom smyslu: "táhněte do hajzlu, vagabundi!

“ Na štěstí nedaleko byla další chata, kde k nám byli o poznání vstřícnější. Chatař se představil jako Gregory a povídá: “objedte tuhle skálu, tam je můj dok. “ S radostí jsme tak učinili. A opatrně vylezli. Kánoi i s Tumášem jsem zatím přivázal k doku. Byli jsme pozváni dovnitř na pivo. V chatě bylo asi deset dalších lidí a díky nám, měli o zábavu postaráno. Jeden z nich povídá: “ na Georgian bay jezdím 22 let, ale TOHLE jsem ještě nezažil. Hoši, dejte si ještě pivo! “ Greg nám na mapě ukazoval, jak se dostaneme na portage a jen tak mimochodem naznačil, že jsme to přešli o pět mil. My do té mapy koukáme, on znovu vysvětluje, ale když zjistil, že jsme z toho úplní jeleni, tak povídá “ já vás tam odtáhnou! “ To nám znělo jako výhra v loterii. Nasedli jsme do jeho krásné, široké motorové lodě. On vytáhl poctivej, silonovej provaz, já udělal s mým vetchým provázkem uzel a jedem.

Najednou se mi něco nezdá. Povídám: “Greg, není ten provaz nějak volný? “ Na to konto on loď zastavil, taháme za provaz. No jistě! Na konci provazu byl přerванý ten můj motouzek. Boha jeho, kde je Tumáš? Ten mi to neodpustí! Pepík vyslovil doměnkou, že možná najde naši stopu. Za to jsem ho poslal někam daleko. Ještě dál než do háje! Greg začal pomalu kroužit a hledáme kánoi. Svítil jsem baterkou, ale ta moje stará svítila asi tak na metr, takže s tou jsem viděl kulový. Pepík neměl svítilnu žádnou. Tomu akorát - z průměry pivínek - svítily oči. Ale na štěstí náš zachránce měl pořádnou a svítilci. Zvolna popojíždíme a svítíme po hladině. V tom jsme zahlédli pohupující se kánoi a v ní seděl PYTEL NESTESTÍ ! Chudák malej, vlastně chci říci chudák velkej! Znovu jsme to navázali, a volným tempem dojeli na nedalekou portage. Rozloučili jsme se a Gregory s oddechnutím zmizel ve tmě. Nyní nám zbývalo nějak doplout na ostrůvek. Obloha byla plná hvězd, měsíc svítil na zrcadlovou hladinu, občas se ozvalo šplouchnutí pádla. Být zde s milovanou dívkou by mohlo být velice romantické. Ale v našem případě? Velice těžko o tom hovořit.

Věděli jsme, že NÁŠ ostrůvek je blizoučko. Ale kde? V tom jako spásný maják - trampové přiložili na oheň! To už bylo vyhráno! Pak někdo povídá “ hele, tady se blíží kánoe ! “ Posléze jsme zaslechli Vimpyho hlas: “ to nemůže být nikdo jiný než Kajuga a Zvíře! “ Zbytek noci proběhl pohodově. Druhý den si Honza Havlík prohlížel to, s čím jsme přijeli a prohlásil, že ten motor je z první Světové války. Bylo mi divné, že on, znalec strojů, takto hovoří, když dobře musel vědět, že ten přístroj z války sice je, ale druhé Světové.

Zpátky jsme jeli celou cestu na pádla, což bylo bezpečnější a hlavně rychlejší.

Se souhlasem Pepíka Loužeckého zvaného Zvíře, sesmolil

Pavel Vosmik, zvaný Kajuga

Přiznávám, že jsem člověk konzervativní, navzdory technickému vzdělání ... snad dokonce staromilec. Byl jsem docela spokojen s komunikací telefonickou a pomocí pošt, pokud jejich služba byla adekvátní naději a víře uživatele.

Moderní doba a vyspělá technologie proměnily minutu ve zlomek vteřiny. Usnadnily nemálo práce vydavatelům knih, stejně jako periodik (ač tato úleva nebyla zdaleka gratis!) Technickou podstatu sdělující techniky ... kupř.e-mailu, velice obdivuji. Přiznám dokonce nejednu výhodu, kterou tato technika přinesla ke kontaktu člověka s člověkem. A přece, je to v podstatě **jen** obdivuhodná rychlost sdělování.

A každá mince má dvě strany.

Dnes například ten, kdo po léta přispíval do toho či onoho druhu periodika, magazínu a pod., pokud není vybaven moderní, lépe ještě nejmodernější technikou, buď nemá šanci na publikaci vůbec nebo je odkázan na benevolenci technické síly, jež dílko sdělovaná obstarožním počítačem ..och... nebo psacím strojem! ... k publikaci připraví.

Plnicí pero, ať třeba slovně značky a dobré jakosti ... *Parker*, je dnes kouskem muzejním. A tu mě napadá, jaké asi bude písmo našich potomků, pro které je klávesnice počítače zcela nezbytnou (stejně jako kalkulačka ... které dítě dnes je schopno ruče vynásobit 12x16, jen tak z hlavy?) A přece, nevypovídá nám písmo člověka cosi o pisateli samém, ač nejsme grafology? Nestačí jen odlišnost sklonu či někdy jen tvar písma k jistému estetickému vjemu, který četbu takto psaného textu doprovází?

To vše pohlceno je dnes fonty počítačů. Je třeba zoufat si nad tím? Nevím. Ale mám-li být zcela upřímným, pak říkám ...ano. Neboť sdělení dokonale provedené počítačem postrádá osobnost. Charakter. Nuanci.

A půvab života mnohdy nemálo záleží na věcech drobných. Delikátních.

Možná, že tyto řádky vzbudí jen smích, případně úšklebek. Pro informaci: píši je též na počítači.

Nic jiného mi totiž nezbyvá.

Zbývá mi jenom otázka: Je to tak dobře nebo není?

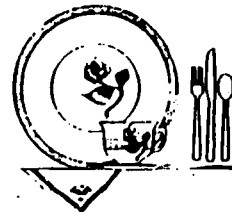
*

Navštivte RIVERSIDE MAPLES restaurant
v romantické St. Jacobs Country, kde
KAŽDÁ NEDELE JE SVÁTKEM!

Studené a teplé buffet, domácí polévky,
české a slovenské speciality a zákusky
vyhlášené kvality!!!

Cena menu \$ 11.95, děti polovinu.

Před 35 léty, 21. SRPNA 1968 došlo k hanebné okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy. Následující báseň je jedním z tisíců, více či méně zdařilých výtvorů, kterými si náš člověk ulevoval ze svého bezmocného vzteku. Báseň uschoval do svého archivu a Dobrému dni zapůjčil B. Černý.

Máš žízeň cizí vojáku, máš hlad?
Chce se ti lásky teplých vět?
Vodu a chléb si můžeš dobýt snad
jen k srdci člověka se nelze prostřílet.

To máš tak: Z hrudi vytriskne krev
a pomalu stydne.
Rozřízne bodákem ránu a vezmi si to srdce
- je mrtvé, mrtvé, a mlčí.

Je pozdě, vojáku, zradili tě
a nemáš naději.
Prolil jsi naši krev.
Už zítra na úsvitě bys možná nežil raději.

Máš tank a kulomet a dělo.
Ale k čemu jsou ti zbraně,
když tě proklínají matky a děti?
Prokletí je mocnější než smrt vojáku
a bude tě bolet celý život, celý život.

Svatý Václave, vévodo české země

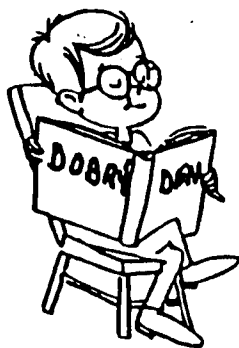

(LP 936)

...kníže náš, pros za nás Boha, svatého Ducha,
Kyrie Eleison!

Tak zní stále naléhavá prosba a vznešená modlitba pradávných časů.

28. září 936

Pište nám!

Vladimír Bubak
22 Murray Hill Ct.,
Kitchener, Ont.,
N2E 1N9

Obsah článků nemusí nutně vyjadřovat
názor vydavatele, který si rovněž vyhrazuje
právo příspěvky upravit a zkrátit podle potřeby.